

UZASADNIENIE

Celem projektu jest nowelizacja uchwały nr 72 Rady Ministrów z dnia 27 maja 2025 r. w sprawie zatwierdzenia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025–2026 (M.P. poz. 541 i 1143).

Bieżący monitoring wykonania planu finansowego Programu wykazał wysokie i realne zagrożenie niewydatkowania środków w ujęciu rocznym na poziomie województw oraz w części centralnej. Główną przyczyną niskiej absorpcji środków jest sztywny podział środków pomiędzy obszary Programu, uniemożliwiający dysponentom sprawne reagowanie na dynamicznie zmieniające się uwarunkowania rynkowe i wykonawcze. Szczególne trudności i niską dynamikę wydatków zidentyfikowano w Obszarze 1 (Obiekty zbiorowej ochrony). Wynika to bezpośrednio długotrwałości procesu zamówień publicznych oraz procesów inwestycyjno-budowlanych.

W celu przeciwdziałania ryzyku niewydatkowania środków budżetowych z końcem roku oraz zapewnienia pełnego wykorzystania przyznanych limitów, konieczne jest pilne wdrożenie systemowego mechanizmu elastycznego zarządzania przesunięciami środków. Zmiana ta pozwoli na natychmiastowe sprawne przekierowanie wolnych zasobów do tych obszarów Programu, które wykazują najwyższą gotowość realizacyjną i wykonawczą.

Projekt przewiduje nowelizację załącznika do uchwały nr 72 Rady Ministrów z dnia 27 maja 2025 r. przez wprowadzenie systemowego mechanizmu elastycznego przenoszenia środków finansowych w roku budżetowym 2026.

Wprowadzona zostanie możliwość dokonywania przesunięć finansowych pomiędzy sześcioma komponentami zadaniowymi Programu: Obszarem 1 (Obiekty zbiorowej ochrony), Obszarem 2 (Zabezpieczenie logistyczne i zapewnienie ciągłości dostaw), Obszarem 3 (Utrzymanie i rozwój podmiotów ochrony ludności i organizacji pozarządowych, w tym krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, Państwowego Ratownictwa Medycznego i jednostek ochrony przeciwpożarowej), Obszarem 4 (Edukacja, szkolenia oraz baza i zaplecze szkoleniowe), Obszarem 5 (Bezpieczna Łączność Państwowa oraz alarmowanie, ostrzeganie i powiadamianie) oraz Obszarem 6 (Korpus Obrony Cywilnej). Rozwiązanie to zastępuje dotychczasowe ograniczenie dopuszczające relokację środków wyłącznie pomiędzy Obszarem 1 a Obszarem 2.

Proponowana nowelizacja nie modyfikuje łącznego limitu środków przewidzianych na realizację zadań Programu, a jej skutki koncentrują się wyłącznie na optymalizacji wewnętrznych procedur ich wydatkowania z zachowaniem zasad dyscypliny finansów publicznych.

Uelastycznienie zasad dysponowania środkami pozwoli na optymalne zarządzanie budżetem Programu oraz istotnie zwiększy dynamikę i efektywność budowy systemu ochrony ludności. Możliwość sprawnego finansowania zadań wykazujących pełną gotowość realizacyjną zapewni utrzymanie wysokiej gotowości operacyjno-technicznej komponentów sprzętowych oraz logistyczno-magazynowych w województwach. Działania te realnie przełożą się na podniesienie odporności państwa oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa obywateli w roku budżetowym 2026.

W 2026 r. dopuszcza się przenoszenie środków finansowych pomiędzy obszarami 1–6. Łączna suma przeniesień między obszarami, z wyjątkiem przeniesień z obszaru 1 do obszaru 2, może wynosić nie więcej niż 15% środków finansowych, o których mowa w art. 155 ust. 2 pkt 3 ustawy.

Druga nowelizacja Programu stanowi odpowiedź na konieczność realizacji zadań związanych z ochroną przed zagrożeniami uderzenia z powietrza, występującymi szczególnie na wschodniej granicy kraju.

Wydatkowanie środków na wyposażenie dla Straży Granicznej zostało wprowadzone ustawą o zmianie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, która weszła w życie z dniem 29 maja 2026 r. Dodanie nowego zadania w Obszarze 5 umożliwi realizację przedsięwzięć ochrony infrastruktury, w tym infrastruktury krytycznej, przed zagrożeniami uderzenia z powietrza, w tym użycia bezzałogowych statków powietrznych.

W celu wykonania obowiązku wynikającego z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) projekt uchwały został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej MSWiA.

Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej przewiduje szczególny tryb uzgodnienia uchwały w sprawie Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej. Zgodnie z art. 156 ust. 4 projekt aktu zmieniającego podlega uzgodnieniu z Ministrem Obrony Narodowej i jest opiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt uchwały nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt uchwały nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowana regulacja nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowana regulacja nie stwarza zagrożeń korupcyjnych.